

Ariennir gan
Lywodraeth Cymru
Funded by
Welsh Government

Astudiaeth Ddichonoldeb

Adolygiad o Ariannu Gwaith Ieuenctid

Cardiff
Metropolitan
University

Prifysgol
Metropolitan
Caerdydd

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Prifysgol Wrexham
Wrexham University

Teitl: Astudiaeth Ddichonoldeb o Adolygiad o Ariannu Gwaith Ieuencid
Isdeitl: Cam 1, Adroddiad yr Astudiaeth Ddichonoldeb

Awdur(on): Nichola Welton (Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant), Darrel Williams (Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant), Mandy Robbins (Prifysgol Wrecsam), Robert Leigh (Prifysgol Wrecsam), Louise Cook (Prifysgol Metropolitan Caerdydd), Darren O'Connor (Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant), Alex Drury (Prifysgol Wrecsam).

Adroddiad Ymchwil Llawn: Welton, N; Williams, D; Robbins, M; Leigh, R; Cook, R; O'Connor, D; and Drury, A. (2023). *Astudiaeth Ddichonoldeb o Adolygiad o Ariannu Gwaith Ieuencid*. Cymru, Caerdydd. Llywodraeth Cymru.

Ar gael yn: https://repository.uwtsd.ac.uk/id/eprint/2601
--

Mae'r barnau a fynegir yn yr adroddiad hwn yn rhai'r ymchwilydd ac nid o reidrwydd yn rhai Llywodraeth Cymru

Er mwyn cael mwy o wybodaeth cysylltwch â'r tîm ymchwil

d.g.williams@uwtsd.ac.uk

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant

Heol y Coleg

Caerfyrddin

SA31 3EP

neu Gangen Ymgysylltu Ieuencid Llywodraeth Cymru

Youthwork@gov.Wales

Cangen Ymgysylltu Ieuencid

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

Astudiaeth Ddichonoldeb; Adolygiad o Ariannu Gwaith Ieuentid Crynodeb Gweithredol

1. Cefndir

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau astudiaeth ddichonoldeb o adolygiad o gyllid gwaith ieuentid yng Nghymru a gynhaliwyd ar ran Llywodraeth Cymru, y Gangen Ymgysylltu Ieuentid (WGYEB). Rhwng 2018-2021 cafodd y Bwrdd Gwaith Ieuentid Interim (BGII) y cyfrifoldeb o ddatblygu argymhellion ar gyfer model cynaliadwy ar gyfer gwaith ieuentid yng Nghymru. Eu hadroddiad terfynol '[Mae'n Bryd Cyflawni dros Bobl Ifanc yng Nghymru](#)' oedd y symbyliad ar gyfer yr ymchwil hwn. Dywed y pedwerydd o 14 argymhelliad y Bwrdd y:

“Dylai Llywodraeth Cymru [...] gynnal adolygiad annibynnol i ddigonolrwydd, tryloywder, atebolrwydd ac effeithiolrwydd cyllid a gwariant ar wasanaethau gwaith ieuentid ar draws Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a mudiadau gwirfoddol, er mwyn asesu sut y darparwyd deilliannau ac effaith ar gyfer pobl ifanc” (Bwrdd Gwaith Ieuentid Interim, 2021).

- 1.2 Nod yr astudiaeth hon yw cynnal adolygiad o ariannu gwaith ieuentid ar draws Cymru gyda'r sectorau gwaith ieuentid gwirfoddol a chynaleddig i gyfrannu at ddatblygu model cyflawni cynaliadwy ar gyfer gwaith ieuentid yng Nghymru, fydd yn cynnwys:

- gwerthusiad (ansoddol a meintiol) o sut mae trefniadau ariannu presennol yn effeithio ar wasanaethau gwaith ieuentid ledled Cymru a sut mae unrhyw amrywiadau yn effeithio ar hygyrchedd a hawliau
- dadansoddiad cost a budd (DCB) i sefydlu effaith ac effeithiolrwydd economaidd ariannu gwaith ieuentid.

- 1.3 Mae pedwar amcan allweddol ar gyfer yr adolygiad cyllido sy'n cynnwys cynnal tri cham ymchwil. Mae'r amcanion ar gyfer yr ymchwil fel a ganlyn:

Cam 1: Darparu fframwaith ar gyfer cynnal yr ymchwil yng Nghymru oedd yn cynnwys:

- sefydlu grŵp llywio
- cynnal asesiad cyflym o dystiolaeth (ACD) o'r llenyddiaeth/ymchwil empiraidd sydd ar gael ar arfer cyfredol perthnasol o ran dadansoddi cyllido a modelau ar gyfer mesur gwerth am arian yn y DG, a Gweriniaeth Iwerddon ac ymchwil a gynhaliwyd ar ran Llywodraeth Cymru

- astudiaeth ddichonoldeb i sefydlu pa ddata sydd ar gael ac i ba raddau y gall gyflawni gofynion yr ymchwil a fwriedir ar gyfer camau 2 a 3.

Cam 2: Adolygu'r ffynonellau cyllido sydd ar gael ar gyfer gwaith ieuenctid yng Nghymru ar gyfer y sector gwirfoddol a chynaledig a sut mae'r ffynonellau cyllido hyn yn cael eu dyrannu ar draws ardaloedd y 22 awdurdod lleol, yn benodol i:

- ystyried o ble mae'r cyllid yn dod, sut y ceir gafael arno ac ar beth gaiff yr arian ei wario
- adnabod rhwystrau a heriau wrth geisio cael gafael ar arian, yn enwedig felly ond heb fod yn gyfyngedig i'r sector gwirfoddol
- sefydlu sut ddefnyddir yr arian ar gyfer gwaith ieuenctid ar draws y sector gwirfoddol a chynaledig a sut mae amrywiadau yn y ffordd y defnyddir yr arian hwn ar draws ardaloedd awdurdodau lleol yn effeithio ar waith ieuenctid
- adnabod pwy sy'n gwneud y penderfyniadau ar y cyllid a ddyrennir
- adnabod i ba raddau y mae gan bobl ifanc lais yn y drefn gyllido
- deall y trefniadau atebolrwydd, llywodraethiant, ac atebolrwydd a'r prosesau adrodd ar gyfer gwaith ieuenctid
- archwilio trefniadau comisiynu/partneriaeth rhwng sectorau gwirfoddol a chynaledig a sut mae hyn yn cael ei drefnu, ei gynllunio a'i fonitro
- creu fframwaith ar gyfer casglu data ynghylch effaith a manteision gwaith ieuenctid er mwyn gallu cynnal dadansoddiad cost a budd yng ngham 3.

Cam 3: Darparu tystiolaeth am argraff ac effeithiolrwydd economaidd cyllid yn y sectorau gwaith ieuenctid gwirfoddol a chynaledig trwy ddadansoddiad cost a budd, gan amlygu tystiolaeth o arfer da.

- 1.4 Pwrpas yr astudiaeth ddichonoldeb hon oedd cynnal cwmnasiad cychwynnol o'r data oedd ar gael ac ac i ba raddau y gallai gyflawni gofynion yr ymchwil a fwriedir ar gyfer camau 2 a 3 yn unol ag argymhelliad y BGII. Felly, mae'r astudiaeth ddichonoldeb hon wedi edrych a ellir mynd i'r afael â nodau arfaethedig yr adolygiad trwy gasglu data ar draws ardaloedd pedwar awdurdod lleol yn y sectorau gwaith ieuenctid gwirfoddol a chynaledig.
- 1.5 Cynhaliwyd Asesiad Tystiolaeth Cyflym o'r data a gyhoeddwyd ar werth economaidd gwaith ieuenctid er mwyn bwydo'r ymchwil hwn. Adolygwyd tystiolaeth ar draws gwledydd Prydain ac Iwerddon a Chyngor/Comisiwn Ewrop ac adroddiadau perthnasol ar Gymru'n benodol. Roedd yr astudiaethau yn edrych ar gyfraniad gwaith ieuenctid ar draws polisi cyhoeddus. Mae agweddau o bob un o'r astudiaethau hyn all

helpu cyfrannu at a llywio'r ffordd y cynhelir yr astudiaeth hon. Fodd bynnag, nid yw'r un o'r astudiaethau hyn yn cynnig templed y gellid ei atgynhyrchu at ddibenion y prosiect hwn. Nid yw'r astudiaethau a adolygwyd yn ystyried materion cynaliadwyedd hirdymor gwasanaethau a modelau cyllido presennol gwaith ieuenctid, na sut ellid eu gwella, ond mae'r astudiaeth hon yn ceisio mynd i'r afael â threfniadau cyllido cymhleth ac amrywiol sy'n cynnal gwasanaethau gwaith ieuenctid ledled Cymru ar hyn o bryd. Mae'r lled a dyfnder a fwriedir i'r astudiaeth hon, a'r awydd i deilwra gwasanaethau i ddiwallu gofynion amgylchiadau arbennig gwaith ieuenctid yng Nghymru, yn cael ei arwain gan amrywiaeth pobl ifanc yng Nghymru, eu hanghenion, a chan gynnwys eu hamrywiaeth ieithyddol. Mae'r ymchwil hwn yn rhoi ystyriaeth i'r ffaith y datganolwyd gwaith ieuenctid, ac o'r herwydd mae'r ymchwil a'r canfyddiadau yn adlewyrchu'r cyd-destun cenedlaethol. Mae'r ffordd yr ydym yn mynd ati i gynnal yr ymchwil hwn yn 'ffordd Gymreig' bendant iawn: dynesiad sydd, yn y lle cyntaf, yn ceisio deall y trefniadau cyllido presennol ar gyfer gwaith ieuenctid. Wrth wneud hynny, bydd yn ceisio dod o hyd i strwythur gyllido a fyddai'n caniatáu i wasanaethau ieuenctid fynd ati mewn ffordd ddiogel a chynaliadwy i ddarparu gwasanaeth o ansawdd uchel i bobl ifanc yn unol ag egwyddorion a gwerthoedd craidd gwaith ieuenctid.

2. Methodoleg

- 2.1 Defnyddiwyd nifer o ddulliau gwahanol i fynd i'r afael â nodau'r astudiaeth ddichonoldeb oedd yn cynnwys: holiadur; dadansoddiad meintiol o ddata eilaidd o 'Gwaith Ieuenctid yng Nghymru, Cyhoeddiad ystadegol – data archwiliad blynyddol awdurdodau lleol', cyllid Grant Cefnogi Ieuenctid (YSG), a Grantiau Statudol i Fudiadau Gwaith Ieuenctid (SVYWO); a chyfweliadau/grwpiau ffocws ansoddol.
- 2.2 Cynhaliwyd yr astudiaeth ddichonoldeb mewn pedair ardal awdurdod lleol (Wrecsam, Powys, Abertawe, Casnewydd) ac mewn sampl o fudiadau sector gwirfoddol. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys darpariaeth awdurdodau lleol a mudiadau gwaith ieuenctid sector gwirfoddol, gan gynnwys Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Cymru, sef y corff cynrychioliadol annibynnol ar gyfer y sector gwaith ieuenctid gwirfoddol yng Nghymru. Cynhaliwyd cyfweliadau hefyd gyda swyddog Llywodraeth Cymru a chynrychiolydd o Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (WLGA).
- 2.3 Dosbarthwyd holiadur yr arolwg i gyfanswm o 24 mudiad (cyfradd ymateb o 33.3 y cant). Derbyniwyd wyth ymateb.
- 2.4 Defnyddiwyd dulliau dadansoddi data disgrifiadol ac achosol ar y cyhoeddiad ystadegol – data archwilio blynyddol awdurdodau lleol rhwng 2010-2021, a defnyddir dull adolygiad disgrifiadol ar gyfer dadansoddi manylion y Grantiau Strategol i Fudiadau Gwaith Ieuenctid Gwirfoddol.

2.5 Cynhaliwyd cyfanswm o 31 o gyfweiliadau/grwpiau ffocws. Mae Ffigur 1 yn cyflwyno manylion y gynrychiolaeth o'r sectorau gwirfoddol a chynaleidig yn y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws.

2.6 Ffigur 1: Nifer y cyfweiliadau a'r grwpiau ffocws

	Nifer a gynhaliwyd (n)	Cyfranogwyr o'r sector gwirfoddol (n)	Cyfranogwyr o'r sector cynaleidig (n)
Cyfweiliadau	22	10	10
Grwpiau ffocws	8	6	14

3. Prif Ganfyddiadau

3.1 Mae'r canfyddiadau y ceir crynodeb ohonynt yma yn ddangosol, gan gydnabod cwmpas cyfyngedig yr astudiaeth ddichonoldeb, a chânt eu cadarnhau a'u triogli ymhellach yng nghamau dilynol yr ymchwil a gynhelir ar draws Cymru gyfan.

3.2 **Canfyddiadau Meintiol:** Mae'r prif bwyntiau a ganfuwyd o'n sampl fel a ganlyn:

- am bob £1 o doriad yng nghyllid gwaith ieuencid, cafwyd toriad o £1.33 yn y gwariant. Wrth i incwm leihau, mae gwariant sefydliadol yn lleihau fwy fyth
- syrthiodd cyllid craidd (cyfanswm y cymorth y mae awdurdodau lleol yn ei ddarparu ar gyfer y gwasanaeth ieuencid) rhwng 2010 a 2021 gan 8.77 y cant
- fel y dywedwyd yn y cyhoeddiad ystadegol blynyddol, mae'r gwasanaethau ieuencid cynaleidig wedi dweud fod yr 'heddlu' a chyrrff 'camddefnyddio sylweddau' wedi darparu 66.6 y cant o gyfanswm cyllid ffynonellau eraill ar gyfer tri o'r pedwar awdurdod lleol a adolygwyd yn yr astudiaeth hon rhwng 2019 a 2021 (mae'r cyhoeddiad ystadegol blynyddol yn dangos mai ffynonellau 'eraill' yw ffynonellau lleol y tu allan i'r awdurdod lleol)
- mae gan un awdurdod lleol amrywiadau mawr yn ei wariant, all awgrymu newid strwythurol yn y ffordd y maent yn prosesu eu gwariant, neu fod ffactorau eraill yn effeithio ar eu gwariant
- syrthiodd nifer y staff llawn-amser rhwng 2010-2016, ond cafwyd symudiad tuag at lai o staff rhan-amser a mwy o staff llawn-amser o 2017 ymlaen.
- mae 43 y cant o'r ymatebwyr i'r arolwg yn credu fod y cyllido yn ansefydlog / anragweladwy ar hyn o bryd
- syrthiodd costau hyfforddiant a datblygiad 17.4 y cant rhwng 2010 a 2018 a chynyddodd 8.1 y cant rhwng 2019 a 2021
- mae 88 y cant o'r mudiadau gwaith ieuencid a arolygwyd yn cynnig rhyw gymaint o wasanaethau dwyieithog.

3.3 **Canfyddiadau Ansoddol:** Mae'r canfyddiadau o'r data ansoddol yn amlygu nifer o faterion allweddol cymhleth a rhyng-gysylltiol a gafodd eu hadnabod yn ymchwil y cam dichonoldeb. Ceir crynodeb ohonynt fel a ganlyn:

- Defnyddir sawl ffynhonnell o gyllid allanol, e.e. o ffynonellau elusennol, llywodraeth leol a grantiau Llywodraeth Cymru i gyllido gwaith ieuenctid.
- Mae cysyniad cyllid craidd yn bwysig yn y sectorau gwirfoddol a chynaledig. Roedd yr holl gyfweiliadau gyda'r sector gwirfoddol yn cyfeirio at ba mor anodd oedd sicrhau sefyllfa gynaliadwy. Mae hyn yn awgrymu diffyg cyllid craidd penodol o fewn y system gyllido bresennol.
- Mae'n amlwg fod amrywiaeth barn ymhlith ymatebwyr ynghylch a ddylai elfen gwaith ieuenctid y Grant Cynnal Refeniw (RSG) – grant heb ei neilltuo a ddarperir i awdurdodau lleol i'w wario yn ôl eu blaenoriaethau eu hunain – gael ei neilltuo. Mae hwn yn faes cymhleth sy'n codi cwestiynau ynghylch rheolaeth leol ar adnoddau ac adnabod anghenion.
- Cafodd llymder ariannol effaith sylweddol ar faint o arian sydd ar gael ar gyfer y gwasanaeth ieuenctid yn y sectorau gwirfoddol a chynaledig.
- Mae diffyg cyllid hirdymor cynaliadwy a chyson (dros ddwy flynedd) yn her.
- Mae rhai mudiadau gwirfoddol cenedlaethol sy'n gweithio gyda nifer o awdurdodau lleol yn gorfod cynnig am ac adrodd ar y cyllid a dderbyniant trwy ddyraniadau Grant Cefnogi Ieuenctid i bob un o'r awdurdodau lleol yn unigol.
- Mae mudiadau gwirfoddol cenedlaethol yn dweud eu bod yn derbyn grantiau bloc ailadroddol gan gyrff cenedlaethol gan gynnwys Chwaraeon Cymru mewn cylch pedair blynedd sy'n cael ei ystyried yn rhagweladwy a dibynadwy, yn groes i rai cynlluniau grantiau eraill sy'n defnyddio cylchoedd byrrach. Hefyd, mae'r cysylltiadau uniongyrchol gyda chyrff cenedlaethol o'r math yma yn cael eu gweld yn ffyrdd effeithiol o weithio.
- Pwysleisiodd cynrychiolwyr o'r sector gwirfoddol a gyfwelwyd fel rhan o'r cam hwn bwysigrwydd adeiladu cyweithfeydd gyda mudiadau megis CWVYS yn ogystal â gydag awdurdodau lleol.
- Byddai cynllunio strategol mwy hirdymor rhwng y sector gwirfoddol, awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru yn fuddiol, o ran gwneud grantiau ar gael, fel bod mudiadau yn cael rhybudd ymlaen llaw ac yn barod ar gyfer cyfleoedd cyllido.

4. Casgliadau

4.1 Nod yr ymarferiad dichonoldeb hwn oedd cynnal **archwiliad cychwynnol** o ba ddata sydd ar gael ac i ba raddau y gall ddiwallu gofynion yr ymchwil arfaethedig ar gyfer

camau 2 a 3. Mae'r astudiaeth ddichonoldeb yn dangos y bu modd casglu ystod o dystiolaeth trwy ddefnyddio dulliau ansoddol a meintiol o gasglu data. Mae hyn yn awgrymu'n gryf felly fod digon o dystiolaeth ar gael i ddiwallu gofynion cwmpas llawn yr ymchwil arfaethedig wrth inni symud ymlaen.

- 4.2 Cryfder y ffordd hon o weithio oedd defnyddio technegau ansoddol a meintiol i sefydlu sut mae'r cyllid ar gyfer gwaith ieuenctid yn cael ei ddefnyddio ar draws y sectorau gwirfoddol a statudol a sut mae hyn yn amrywio rhwng ac ar draws y ddau sector. Mae'r ymchwil hwn wedi dechrau amlygu tystiolaeth o effeithiolrwydd economaidd gwaith ieuenctid i helpu llywio camau dilynol y prosiect—gan gydnabod yr angen i deilwra'r ffordd o weithio i amgylchiadau gwaith ieuenctid yng Nghymru fel yr amlygwyd yn yr Asesiad Tystiolaeth Cyflym, a thrwy ymgysylltu â rhanddeiliaid .

5. Argymhellion

- 5.1 Cyngir tri argymhelliad, sy'n adlewyrchu nod yr astudiaeth ddichonoldeb. Bydd yr argymhellion hyn yn dylanwadu ar gamau dilynol yr ymchwil a rhagwelir y bydd rhagor o argymhellion yn dilyn.
- 5.2 **Argymhelliad 1:** Creda'r tîm ymchwil ei bod yn amlwg o'r ymchwil a gynhaliwyd fod digon o ddata ar gael i fynd i'r afael â gofynion camau nesaf yr ymchwil. Rydym felly'n argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gytuno y gellir parhau â chamau 2 a 3 yr ymchwil.
- 5.3 **Argymhelliad 2:** Parhau i gasglu data fel yr amlinellwyd yn y camau ymchwil a gytunwyd gyda mudiadau sector gwirfoddol ac awdurdodau lleol ledled Cymru er mwyn gallu cadarnhau a thriogli'r dystiolaeth ddangosol a gasglwyd yn yr astudiaeth ddichonoldeb hon. Bydd hyn yn cynnwys rhagor o waith ar ganfyddiadau o gam 1 ac unrhyw ganfyddiadau newydd all ymddangos ar draws Cymru.
- 5.4 **Argymhelliad 3:** Dylai'r tîm ymchwil weithio gyda swyddogion Llywodraeth Cymru a grŵp llywio'r ymchwil i gytuno ar ragor o ddulliau casglu data a strategaeth samplodol ar gyfer camau dilynol yr ymchwil.
- 5.5 Hoffem gydnabod cefnogaeth ac anogaeth y mudiadau a'r unigolion a gymerodd ran yn yr ymchwil hwn a chynnig gair o ddiolch iddynt. Rydym wedi ymgysylltu â'r sector ar adeg brysur ond er hynny casglwyd data pwysig a pherthnasol o gyfweiliadau a grwpiau ffocws, trwy ein harolwg, a data o'r llenyddiaeth, rydym yn hyderus fod gennym ystod gyfoethog o dystiolaeth sy'n cyfrannu at yr argymhellion amlinellwn uchod.

Awduron yr Adroddiad): Nichola Welton (PCYDDS), Darrel Williams (PCYDDS), Mandy Robbins (PWG), Robert Leigh (PWG), Louise Cook (PMC), Darren O'Connor (PCYDDS), Alex Drury (PWG).

Adroddiad Ymchwil Llawn: Welton, N; Williams, D; Robbins, M; Leigh, R; Cook, L; O'Connor, D. Drury, A. (2023).; *Astudiaeth Ddichonoldeb o Adolygiad o Ariannu Gwaith Ieuenctid*. Cymru.

Ar gael yn: <https://repository.uwtsd.ac.uk/id/eprint/2603>

Mae'r barnau a fynegir yn yr adroddiad hwn yn rhai'r ymchwilydd ac nid o reidrwydd yn rhai Llywodraeth Cymru.

Er mwyn cael mwy o wybodaeth cysylltwch â'r tîm ymchwil

d.g.williams@uwtsd.ac.uk

Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
Heol y Coleg
Caerfyrddin
SA31 3EP

neu Gangen Ymgysylltu Ieuenctid Llywodraeth Cymru

Youthwork@gov.Wales
Gangen Ymgysylltu Ieuenctid
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ